

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
terviktekst
08.04.2022
Hetkel kehtiv
RT I, 29.03.2022, 13

Väärtpaberituru seadus¹

Vastu võetud 17.10.2001

[RT I 2001, 89, 532](#)

jõustumine 01.01.2002, osaliselt 01.05.2004. a.

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
20.02.2002	RT I 2002, 23, 131	01.07.2002
19.06.2002	RT I 2002, 63, 387	01.09.2002
20.11.2002	RT I 2002, 102, 600	26.12.2002
04.12.2002	RT I 2002, 105, 612	02.01.2003
03.12.2003	RT I 2003, 81, 544	01.01.2004
17.12.2003	RT I 2003, 88, 591	01.01.2004
14.04.2004	RT I 2004, 30, 208	01.05.2004
14.04.2004	RT I 2004, 36, 251	01.05.2004
22.04.2004	RT I 2004, 37, 255	01.05.2004
09.02.2005	RT I 2005, 13, 64	01.04.2005, osaliselt 01.01.2006
15.06.2005	RT I 2005, 39, 308	01.01.2006
19.10.2005	RT I 2005, 59, 463	15.11.2005, e-raha asutuste osas e-raha asutuste seaduse jõustumisel
19.10.2005	RT I 2005, 59, 464	15.11.2005, osaliselt 01.03.2006 ja 01.01.2007
24.10.2007	RT I 2007, 58, 380	19.11.2007
21.11.2007	RT I 2007, 65, 405	15.12.2007
28.02.2008	RT I 2008, 13, 89	15.03.2008
12.03.2008	RT I 2008, 15, 108	01.11.2008
19.06.2008	RT I 2008, 31, 193	09.07.2008
28.01.2009	RT I 2009, 12, 71	27.02.2009
10.06.2009	RT I 2009, 37, 250	10.07.2009
26.11.2009	RT I 2009, 61, 401	26.12.2009
17.12.2009	RT I 2010, 2, 3	22.01.2010
28.01.2010	RT I 2010, 7, 30	26.02.2010
27.01.2010	RT I 2010, 9, 41	08.03.2010, osaliselt 01.01.2013; jõustumine osaliselt muudetud 01.01.2014 [RT I, 22.09.2011, 3]; jõustumine osaliselt muudetud 01.01.2015 [RT I, 23.12.2013, 4]
22.04.2010	RT I 2010, 20, 103	01.07.2010
22.04.2010	RT I 2010, 22, 108	01.01.2011 jõustub päeval, mis on kindlaks määratud Euroopa Liidu Nõukogu otsuses Eesti Vabariigi suhtes kehtestatud erandi kehtetuks tunnistamise kohta Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 140 lõikes 2 sätestatud alusel, Euroopa Liidu Nõukogu 13.07.2010. a otsus Nr 2010/416/EL (ELT L 196, 28.07.2010, lk 24–26).

09.12.2010	RT I, 21.12.2010, 6	31.12.2010
26.01.2011	RT I, 18.02.2011, 1	01.08.2011
27.01.2011	RT I, 23.02.2011, 3	01.01.2012
17.02.2011	RT I, 21.03.2011, 2	01.01.2012 Kehtetu [RT I, 29.06.2012, 2]
23.02.2011	RT I, 24.03.2011, 1	03.04.2011, osaliselt 01.08.2011
09.06.2011	RT I, 29.06.2011, 1	30.06.2011
15.09.2011	RT I, 22.09.2011, 3	02.10.2011
12.10.2011	RT I, 02.11.2011, 1	12.11.2011
08.12.2011	RT I, 22.12.2011, 3	23.12.2011 Kehtetu [RT I, 29.06.2012, 2]
07.03.2012	RT I, 29.03.2012, 1	30.03.2012, osaliselt 01.01.2013
07.06.2012	RT I, 28.06.2012, 5	01.07.2012
06.06.2012	RT I, 29.06.2012, 2	09.07.2012, osaliselt 01.01.2013
11.04.2013	RT I, 26.04.2013, 2	06.05.2013
20.06.2013	RT I, 12.07.2013, 2	22.07.2013
20.06.2013	RT I, 12.07.2013, 1	01.08.2013
11.12.2013	RT I, 23.12.2013, 1	01.01.2014, osaliselt 01.01.2020; muudetud [RT I, 04.12.2019, 1]
05.12.2013	RT I, 23.12.2013, 4	02.01.2014
26.03.2014	RT I, 11.04.2014, 1	01.10.2014
16.04.2014	RT I, 09.05.2014, 2	19.05.2014
19.06.2014	RT I, 12.07.2014, 1	01.01.2015
19.06.2014	RT I, 29.06.2014, 109	01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107 ³ lõike 4 alusel asendatud ministrite ametinimetused.
03.12.2014	RT I, 23.12.2014, 2	01.01.2015
18.02.2015	RT I, 19.03.2015, 3	29.03.2015
28.10.2015	RT I, 14.11.2015, 1	24.11.2015
15.06.2016	RT I, 05.07.2016, 1	01.01.2017
14.12.2016	RT I, 31.12.2016, 3	10.01.2017
08.02.2017	RT I, 22.02.2017, 1	01.01.2018
22.03.2017	RT I, 07.04.2017, 2	17.04.2017, osaliselt 03.01.2018
05.04.2017	RT I, 20.04.2017, 1	15.01.2018
07.06.2017	RT I, 26.06.2017, 1	06.07.2017
14.06.2017	RT I, 30.06.2017, 1	01.07.2017
26.10.2017	RT I, 17.11.2017, 2	27.11.2017
13.12.2017	RT I, 30.12.2017, 3	03.01.2018
19.12.2018	RT I, 10.01.2019, 1	20.01.2019
21.02.2019	RT I, 19.03.2019, 8	01.04.2019
13.11.2019	RT I, 04.12.2019, 1	14.12.2019, osaliselt 01.01.2020; tekstis asendatud läbivalt tekstiosa "turukuritarvituse määrus" tekstiosaga "Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 596/2014" vastavas käändes.
06.04.2021	RT I, 14.04.2021, 1	01.01.2022
05.05.2021	RT I, 13.05.2021, 1	01.06.2021
12.05.2021	RT I, 02.06.2021, 1	12.06.2021, osaliselt 26.06.2021
24.11.2021	RT I, 07.12.2021, 3	17.12.2021
16.03.2022	RT I, 29.03.2022, 3	30.03.2022, osaliselt 08.04.2022

1. osa ÜLDOSA

1. peatükk

ÜLDSÄTTED

§ 1. Reguleerimisala

(1) Käesolev seadus reguleerib väärtpaberite avalikku pakkumist ja nende reguleeritud väärtpaberiturul kauplemisele võtmist, investeerimisühingute tegevust, investeerimisteenuste osutamist, aruandlusteenuse osutamist, reguleeritud väärtpaberituru ja väärtpaberiarveldussüsteemi toimimist, järelevalve teostamist väärtpaberituru ja selle osaliste üle ning nende vastutust.
[RT I, 30.12.2017, 3- jõust. 03.01.2018]

(2) Käesoleva seaduse 3¹. peatükis ja §-s 237⁸⁴ sätestatud kohaldatakse nendele ühisrahastusteenuse osutajatele, kelle teenuseid reguleerib Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2020/1503, mis käsitleb ettevõtjatele Euroopa ühisrahastusteenuse osutajaid ning millega muudetakse määrust (EL) 2017/1129 ja direktiivi (EL) 2019/1937 (ELT L 347, 20.10.2020, lk 1–49).
[RT I, 07.12.2021, 3- jõust. 17.12.2021]

§ 2. Väärtpaber

(1) Väärtpaber käesoleva seaduse tähenduses, ka selle kohta dokumenti väljastamata, on järgmine vähemalt ühepoolse tahteavalduse alusel üleantav varaline õigus või kohustus või leping:

- 1) aktsia või muu samaväärne kaubeldav õigus;
- 2) võlakiri, vahetusväärtpaber või muu emiteeritud ja kaubeldav võlakohustus, mis ei ole rahaturuinstrument;
- 3) märkimisõigus või muu kaubeldav õigus, mis annab õiguse omandada käesoleva lõike punktis 1 või 2 nimetatud väärtpabereid;
- 4) investeerimisfondi osak ja aktsia;
[RT I, 31.12.2016, 3- jõust. 10.01.2017]
- 5) rahaturuinstrument;
- 6) tuletisväärtpaber või tuletisleping;
- 7) kaubeldav väärtpaberi hoidmistunnistus;
- 8) kasvuhoonegaaside heitkoguse ühik atmosfääriõhu kaitse seaduse § 137 lõike 1 tähenduses (edaspidi *heitkoguse ühik*).
[RT I, 30.12.2017, 3- jõust. 03.01.2018]

(2) Rahaturuinstrument käesoleva seaduse tähenduses on tagamata, üleantav ja likviidne võlakohustus, millega tavapäraselt kaubeldakse rahaturul, sealhulgas komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 2017/565, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/65/EL seoses investeerimisühingute suhtes kohaldatavate organisatsiooniliste nõuete ja tegutsemistingimustega ning nimetatud direktiivi jaoks määratletud mõistetega (ELT L 87, 31.03.2017, lk 1–83), artiklis 11 sätestatud tingimustele vastav riigi võlakohustus, kommertspaber, hoiusetunnistus, krediidasutuse garanteeritud veksel ja muu väärtpaber.
[RT I, 30.12.2017, 3- jõust. 03.01.2018]

(3) Tuletisväärtpaber käesoleva seaduse tähenduses on omandamis-, vahetamis- või võõrandamisõigust või -kohustust väljendav kaubeldav väärtpaber, mille alusvaraks on käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud väärtpaberid või mille hind sõltub otseselt või kaudselt:

- 1) väärtpaberi börsi- või turuhinnast;
- 2) intressimäärast;
- 3) väärtpaberiindeksist, muust finantsindeksist või finantsnäitajast, sealhulgas inflatsioonimäärast, prahihinnast, heitkoguse ühikutest või muust ametlikust majandusstatistikast;
[RT I, 30.12.2017, 3- jõust. 03.01.2018]
- 4) valuutavahetuskurssidest;
- 5) krediidi- ja muudest riskidest, sealhulgas kliimatilistest muutujatest;
- 6) kauba, sealhulgas väärismetalli börsi- või turuhinnast.
[RT I 2007, 58, 380- jõust. 19.11.2007]

(3¹) Hoidmistunnistus on väärtpaber, mis tõendab välisriigi emitendi väärtpaberite omandiõiguse kuuluvust ja mille saab reguleeritud turule kauplemisele võtta, sõltumata selle välisriigi emitendi väärtpaberitest.
[RT I, 30.12.2017, 3- jõust. 03.01.2018]

(4) Vahetusväärtpaber käesoleva seaduse tähenduses on:

- 1) vahetusvõlakiri äriseadustiku §-s 241 sätestatud tähenduses;
- 2) vahetusvõlakiri, mida võib vahetada üksnes emitendi tütaretevõtja aktsia vastu – asendusvõlakiri;
- 3) optioonivõlakiri (ostutähega võlakiri), mis koosneb lunastatavast võlakirjast ja emiteeritavate aktsiate omandamise õigusest (ostutäht).
[RT I 2007, 58, 380- jõust. 19.11.2007]

(5) Omakapitaliväärtpaber käesoleva seaduse tähenduses on:

[RT I, 30.12.2017, 3- jõust. 03.01.2018]

1) käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 nimetatud väärtpaber;
2) igasugune vabalt kaubeldav märkimisõigus, vahetus- või tuletisväärtpaber, mis annab õiguse omandada käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 nimetatud väärtpabereid vahetamise teel või muu õiguse teostamisega, kui emitteeritava väärtpaberi emitent on ise väärtpaberi alusvaraks olevate väärtpaberite emitent või kuulub tema konsolideerimisgruppi.

[RT I 2007, 58, 380- jõust. 19.11.2007]

(6) Mitteomakapitaliväärtpaber käesoleva seaduse tähenduses on igasugune muu käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatuta väärtpaber.

[RT I, 30.12.2017, 3- jõust. 03.01.2018]

(7) Kestvalt või korduvalt emitteeritavad väärtpaberid käesoleva seaduse tähenduses on sama liiki väärtpaberid, mida emitteeritakse kas kestvalt või 12-kuulise perioodi jooksul vähemalt kahes eraldi emissioonis.

[RT I 2007, 58, 380- jõust. 19.11.2007]

(8) Väärtpaberiteks käesoleva seaduse tähenduses ei peeta vekseid, tšekke ja muid maksevahendeid, välja arvatud rahaturuinstrumendina käsitatavat krediidasutuse garanteeritud vekslit.

[RT I 2007, 58, 380- jõust. 19.11.2007]

(9) Tuletisväärtpaberid ja tuletislepingud on tuletisinstrumendid.

[RT I 2007, 58, 380- jõust. 19.11.2007]

(10) Tuletisleping käesoleva seaduse tähenduses on omandamis-, vahetamis- või võõrandamisõigust või -kohustust sätestav leping:

1) mis on lepingupoole nõusolekul ülevõetav või ülevõetamatu kolmanda isiku poolt;
2) mille alusvaraks on käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud väärtpaberid või mille hind sõltub otseselt või kaudselt käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud asjaoludest.

[RT I 2007, 58, 380- jõust. 19.11.2007]

(11) Käesoleva seaduse 3. ja 4. osas hõlmab väärtpaberi mõiste üksnes järgmisi tuletislepinguid:

1) optiooni-, futuur-, vahetus- ja intressimääraleping ning muu tuletisleping, mis on seotud väärtpaberite, valuuta, intressimäära või heitkoguse ühikuga, või muu tuletisinstrument ja finantsindeksi või finantsnäitajaga seotud tuletisleping, mida võib täita naturas, rahas või valikuõiguse alusel rahas või mille puhul saab naturas täitmise asendada täitmisega rahas;
2) optiooni-, futuur-, vahetus- ja forvardleping ning muu kaubaga seotud tuletisleping, mida peab täitma rahas, valikuõiguse alusel rahas või mille täitmise saab asendada täitmisega rahas;
3) kauplemiskohta kauplemisele võetud optiooni-, futuur- ja vahetusleping ning muu kaubaga seotud tuletisleping, mida on võimalik täita naturas, välja arvatud organiseeritud kauplemissüsteemis kauplemisele võetud energia hulgimüügitoode, mida tuleb täita naturas;
4) optiooni-, futuur-, vahetus- ja forvardleping ning muu kaubaga seotud tuletisleping, mida ei ole nimetatud käesoleva lõike punktis 3 ja mida ei ole loodud ärilisel eesmärgil, kuid millel on tuletisinstrumentide tunnuseid;
5) tuletisinstrument krediidiriski üleandmiseks;
6) hinnavaheleping;
7) optiooni-, futuur-, vahetus- ja intressimääraleping ning kliimaatiliste muutujate, prahihindade, inflatsioonimäärade või muu ametliku majandusstatistikaga seotud tuletisleping, mis tuleb täita rahas või valikuõiguse alusel rahas või mille saab asendada täitmisega rahas, samuti muu vara, õiguse, kohustuse, indeksi ja käesolevas paragrahvis nimetatuta asjaoludega seotud tuletisleping, millel on tuletisinstrumenti tunnuseid või mis on kauplemiskohta kauplemisele võetud;
8) heitkoguse ühik.

[RT I, 30.12.2017, 3- jõust. 03.01.2018]

(12) Täpsemad tuletisinstrumentide tunnused on sätestatud komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 2017/565 artiklites 7 ja 8.

[RT I, 30.12.2017, 3- jõust. 03.01.2018]

§ 3. Kauplemiskoht

[RT I, 30.12.2017, 3- jõust. 03.01.2018]

(1) Kauplemiskoht on reguleeritud väärtpaberiturg, mitmepoolne kauplemissüsteem ja organiseeritud kauplemissüsteem.

(2) Reguleeritud väärtpaberiturg (edaspidi *reguleeritud turg*) on Eestis või muus Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis (edaspidi *lepinguriik*) korraldatav või juhitav ning lepinguriigi poolt järelevalvatav organisatsiooniliste, õiguslike ja tehniliste lahenduste mitmepoolne süsteem, mis on moodustatud sinna kauplemisele võetud väärtpaberitega pideva ja korrapärase kauplemise võimaldamise eesmärgil ning mis viib ühetaolistel tingimustel kokku eri isikute eri- või üheaegsed väärtpaberite omandamis- ja võõrandamishuvid, mille tulemuseks on lepingu sõlmimine. Reguleeritud turgu juhib või korraldab üksnes reguleeritud turu korraldaja.

(3) Mitmepoolne kauplemissüsteem on mitmepoolne süsteem, mis viib ühetaolistel tingimustel kokku eri isikute eri- või üheaegsed väärtpaberite omandamis- ja võõrandamishuvid, mille tulemuseks on

lepingu sõlmimine. Mitmepoolset kauplemissüsteemi võib korraldada reguleeritud turu korraldaja või investeerimisühing.

(4) Organiseeritud kauplemissüsteem on mitmepoolne süsteem, mis ei ole reguleeritud turg ega mitmepoolne kauplemissüsteem ning milles viiakse kokku eri isikute omandamis- ja võõrandamishuvid seoses käesoleva seaduse § 2 lõike 1 punktides 2, 6 ja 8 nimetatud väärtpaberite või struktureeritud finantstoodetega Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 600/2014 finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse määrust (EL) nr 648/2012 (ELT L 173, 12.06.2014, lk 84–148) artikli 2 lõike 1 punkti 28 tähenduses, mille tulemuseks on lepingu sõlmimine. Organiseeritud kauplemissüsteemi võib korraldada reguleeritud turu korraldaja ja investeerimisühing.

(5) Käesolevas paragrahvis nimetatata mitmepoolset süsteemi võib korraldada üksnes vastavalt käesoleva seaduse 14.–18. peatükis reguleeritud turu või 18¹. peatükis mitmepoolse kauplemissüsteemi või organiseeritud kauplemissüsteemi korraldamise kohta sätestatule.
[RT I, 30.12.2017, 3- jõust. 03.01.2018]

§ 4. Väärtpaberituru osaline

[Kehtetu -RT I, 04.12.2019, 1- jõust. 14.12.2019]

§ 5. Emitent

(1) Emitent käesoleva seaduse tähenduses on juriidiline isik, kes on väärtpabereid emiteerinud või võtnud kohustuse väärtpabereid emiteerida.
[RT I 2007, 58, 380- jõust. 19.11.2007]

(2) Käesoleva seaduse 20. peatüki tähenduses mõistetakse emitendi all lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatule:

- 1) teise lepinguriigi füüsilist isikut või varakogumit, kes on väärtpabereid emiteerinud või võtnud kohustuse väärtpabereid emiteerida;
- 2) aktsiaid esindavate hoidmistunnistuste puhul selliste hoidmistunnistuste emiteerimise aluseks olevate aktsiate emitenti.

[RT I, 14.11.2015, 1- jõust. 24.11.2015]

§ 5¹. Pakkuja

Pakkujana käesoleva seaduse tähenduses käsitatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/1129, mis käsitleb väärtpaberite avalikul pakkumisel või reguleeritud turul kauplemisele võtmisel avaldatavat prospekti ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/71/EÜ (ELT L 168, 30.06.2017, lk 12–82), artikli 2 punktis i määratletud isikut.

[RT I, 04.12.2019, 1- jõust. 14.12.2019]

§ 5². Kauplemise taotleja

Kauplemise taotleja käesoleva seaduse tähenduses on isik, kes taotleb väärtpaberite reguleeritud turul kauplemisele võtmist või kelle taotlusel on väärtpaberid reguleeritud turul kauplemisele võetud, sealhulgas emitendi nõusolekuta.

[RT I, 14.11.2015, 1- jõust. 24.11.2015]

§ 6. Investor

(1) Investor käesoleva seaduse tähenduses on isik, kellele kuulub väärtpaber või kes on võtnud kohustuse omandada väärtpabereid.

(2) Kutseline investor käesoleva seaduse tähenduses on:

- 1) krediidasutus, investeerimisühing, fondivalitseja, investeerimisfond, kindlustusandja ja muu finantsjärelevalve alla kuuluv finantseerimisasutus;
- 2) Eesti Vabariik, välisriik, Eesti või välisriigi regionaalse omavalitsuse üksus või keskpank;
[RT I, 30.12.2017, 3- jõust. 03.01.2018]
- 3) rahvusvaheline asutus või organisatsioon, sealhulgas Rahvusvaheline Valuutafond, Euroopa Keskpank ja Euroopa Investeerimispank;
- 4) finantseerimisasutus, kelle ainsaks äritegevuseks on väärtpaberitesse investeerimine, turul kauba ja kaubatuletisinstrumentidega kaupleja;
- 5) suuretevõtja;
- 6) muu käesoleva lõike punktides 1–5 nimetatata asjatundlik klient või võrdne vastaspool vastavalt käesoleva seaduse §-des 46 ja 46¹sätetatule või isik, keda käsitatakse asjatundliku kliendi või võrdse vastaspoolena vastavalt teises lepinguriigis kehtivatele õigusaktidele, välja arvatud juhul, kui klient on taotlenud enda kohtlemist tavakliendina.